

BÁNYA-, ENERGIA- ÉS IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETE
ORSZÁGOS TANÁCSA

PROGRAM

vívmányaink megőrzése érdekében

JAVASLAT A XXXII. KONGRESSZUS RÉSZÉRE
A BDSZ 2009-2014 KÖZÖTTI PROGRAMJÁRA

Budapest, 2009. november 13.

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ	3
TERMÉSZETI ERŐFORRÁSAINK JÖVŐKÉPE	5
KÖRNYEZETVÉDELEM	12
A KÖNNYŰIPAR PERSPEKTÍVÁI	13
<i>Textil- és ruházati ipar</i>	<i>13</i>
<i>JÖVŐKÉP</i>	<i>16</i>
FOGLALKOZTATÁS, BÉREK, MUNKAI DŐ	19
KOLLEKTÍV SZERZŐDÉSEK	21
TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI KEDVEZMÉNYEK	23
MUNKAVÉDELEM, FOGLALKOZTATÁS-EGÉSZSÉGÜGY	25
EGYÜTTMŰKÖDÉSÜNK PERSPEKTÍVÁI	26
SZERVEZETI MUNKA	28
NYUGDÍJASOK TEVÉKENYSÉGE	32
INFORMÁCIÓÁRAMLÁS, INFORMATIKA	34
A SZAKSZERVEZET LAPJA	35
NEMZETKÖZI TEVÉKENYSÉG	35
OKTATÁS, KÉPZÉS	37
GAZDÁLKODÁS	39
HAGYOMÁNYAINK ÁPOLÁSA	40

BEVEZETŐ

Az elmúlt években a hazai életszínvonal folyamatosan, - bár a gazdaság teljesítményének növekedésénél szerényebb mértékben - emelkedett, ugyanakkor a munkájukból élők jelentős hányada továbbra is szegénységben él. Különösen igaz ez a gazdaság válságának elmúlt egy esztendeje keretei között, és kiemelten vonatkozik a bányászatban valamint a hagyományos könnyűipari ágazatokban, így a ruházati- és textiliparban foglalkoztatott dolgozókra és családtagjaikra.

A számos kezdeményezés ellenére sem született meg az ágazatokat érintő átgondolt gazdaságpolitikai stratégia. Hiánya miatt a foglalkoztatottság, a jövedelmezőség és a versenyképesség mind a ruházati-, mind a textiliparban tovább romlott.

Az elkövetkező öt évnek is az egyik legfontosabb feladata lesz, hogy megőrizzük vívmányainkat, hogy az Európai Unió szigorú követelményeinek megfelelően se veszítsen el a bányaiipar, a ruházatipar és a textilipar munkahelyeket, s a BDSZ, természetes szövetségeseinket találva, képes legyen hatékony érdekvédelemre.

Érdekvédelmi munkánk eredményességét alapvetően befolyásolja az, hogy a magyar gazdaságot, így a bányai-, a ruházat- és textilipart is erősen érintő gazdasági és pénzügyi világválság hatásait kezelni kívánó kormányintézkedések milyen mértékben hatnak a foglalkoztatásra, a munkahelyekre, s mennyiben veszélyeztetik az érdekképviselők által elért eredményeket. Az ezekre a kérdésekre adott szakszervezeti válaszok kidolgozása folyamatos feladatot jelent a jelenben és a jövőben is.

Az elkövetkező időszak egyik legfontosabb feladata a gazdasági válság következményeként kialakult foglalkoztatási helyzet stabilizálásának, biztonságának javítása, a foglalkoztatás bővítése.

Érdekérvényesítő harcainkat továbbra is az MSZOSZ-be tömörülve, annak tagszervezeteként kívánjuk végezni. Fontos számunkra az Ipari-energetikai Részszövetségben való részvétel, a közös munka, az erőteljes együttműködés.

A BDSZ – történelmi hagyományainak megfelelően – fontosnak tartja a baloldali értékek következetes képviselését, úgy hogy közben őrzi függetlenségét, megtartja pártsemlegességét.

Az Ipari- Energetikai Szakszervezetek Szövetsége egyre erőteljesebben képviseli a tagszervezetek közös érdekeit, létszámában erőt tud felmutatni, s ez a jövőre nézve azt prognosztizálja, hogy a Szövetség egyre több olyan feladatot fog ellátni, amit – nem veszélyeztetve egyik szakmai szervezet önállóságát sem, csupán egyesítve a szellemi és anyagi forrásokat -, külön-külön egyik tagszervezet sem tudna elvégezni. E tekintetben precedens értékű a Szövetségen belül működő Bánya- és Energiaipari, a Ruházatipari, valamint a Textilipari Dolgozók Szakszervezeteinek fúziója, az a munka, mely ebben a Programban határozza meg az együttes érdekvédelmi tevékenység 2014-ig szóló irányait.

El kell érniünk, hogy a Bányászati Ágazati Párbeszéd Bizottság (BÁPB) megalkossa azt az iparági kollektív szerződést, amely az eddig még lefedetlen területeken is biztosítja a munkavállalók középszintű megállapodás általi védelmét. A Villamosenergia-ipari Párbeszéd Bizottságban továbbra is erőteljesen kell képviselnünk az energiaiparban dolgozó bányász munkavállalók érdekeinek érvényesítését.

A BDSZ készüljön fel - a ruházati és textilipari tagozatai révén - a Könnyűipari Ágazati Párbeszéd Bizottság keretei között könnyűipari ágazati kollektív szerződés megkötésére.

Az elkövetkező időszak legfontosabb teendői:

- *szükséges és indokolt a gazdaságpolitikai - a gazdasági válság megállításhoz, a kibontakozáshoz, fellendüléshez szükséges - intézkedések meghozatalának aktív szakszervezeti közreműködéssel történő további szorgalmazása, és ezzel a tagjaink jobb foglalkoztatási helyzetének, életszínvonal-javulásának megalapozása;*
- *EU tagországgként a megnyílt lehetőségek lehető legjobb kihasználására való törekvés, beleértve az ágazat alkalmazkodó-képességének, a kínálkozó előnyök és a rendelkezésre álló eszközök, források, piaci igények fogadóképességének javítása;*
- *a szakszervezeti részvétel az EU gazdasági, társadalmi, intézményi alapjainak erősítésében, fejlesztésében;*
- *az elfogadott törvény alapján a szociális párbeszéd intézményi működésének, működtetésének biztosítása, ezen keresztül a szakszervezeti részvétel erősítése, érdekérvényesítő-képességének fokozása, társadalmi elfogadottságának javítása.*

A Bánya- Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete, a tagságát alkotó három szakmai szakszervezet évszázados hagyományaira, az elődök tapasztalataira és eredményeire támaszkodva, a saját erejében bízva és a szövetségeseivel összefogva, sikeresen kezdhet hozzá a következő öt év feladatainak megvalósításához, melynek legfőbb garanciája ez a program.

TERMÉSZETI ERŐFORRÁSAINK JÖVŐKÉPE

A Magyar Alkotmányról hozott 1972. évi I. törvény – amely módosította az 1949.évi XX. törvényt – I fejezet 8 § /2/ pontjában ismételten rögzítette, hogy az állam tulajdona mindenekelőtt a föld méhének kincse. Ez azt jelenti, hogy a Föld mélyében a természeti erőforrások állapotában lévő ásványi nyersanyagok az állam tulajdonát képezik, amely kitermelés során megy át a vállalkozó tulajdonába, aki a kitermelt ásványi nyersanyagok után bányajáradékot fizet be az állami költségvetésbe. A nyilvántartást a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal végzi. Ez igen nagy felelősséget ró nemcsak a gazdaságpolitikusokra, hanem az e területen dolgozókra is.

Sajnos az elmúlt években – és ez döntően a médiának is köszönhető – hazánk természeti erőforrásairól hamis, szakszerűtlen nyilatkozatok láttak napvilágot és ez döntően meghatározta egyes ásványi nyersanyagok kitermelési helyzetét. Szakszervezetünk e téren is számos kezdeményező lépést tett, de sajnos csak kevés fogadókésztség volt mind az állami -, mind a gazdaságpolitikusok részéről. Szakszervezetünknek ezért az elkövetkező években e témával kiemelten kell foglalkoznia, különös tekintettel arra, hogy a világon az ásványi nyersanyagigény drasztikusan növekedni fog, kiemelten a fejlődő országokban, ahol a lakosság növekedése is igen magas lesz. Amennyiben India és Kína nyersanyag felhasználása a világ jelenlegi átlagára nőne, akkor a világ bányászatának 50 éves fejlődése lenne szükséges.

Egyes országok a különböző földrészek fejlettségét, a lakosság életszínvonalát szokásos fajlagos energiafogyasztással (GJ/fő/év) is jellemezni. Az egy évre eső fejenkénti végső energiafelhasználás relatív arányai az egységnyi (1,00) világátlaghoz viszonyítva az USA-ban 4,1, Nyugat Európában 2,20, Magyarországon 1,50, Kínában 0,30, Indiában 0,40, Fekete Afrikában 0,01. Azt is figyelembe kell venni, hogy mind

az energetika -, mind a bányászat kérdése nem egy kormányzati ciklusra vonatkozik, egyes előkészítő munka is már több kormányzati ciklust érint.

A természeti erőforrásokat két nagy csoportba osztjuk:

Megújuló természeti erőforrások

Meg nem újuló természeti erőforrások

(ide tartoznak az ásványi nyersanyagok)

A megújuló természeti erőforrások használata egyre jelentősebb lesz. Ezen a területen a foglalkoztatás helyzetét fel kell mérni, meg kell kezdeni a szakszervezetek szervezését. A programunkban kiemelten a szakszervezetünkhöz tartozó iparágak kérdésével kívánunk foglalkozni.

Energetikai ásványi nyersanyagok

kőolaj

földgáz

feketekőszén

barnakőszén

lignit

Ércek

Nem fémes ásványi nyersanyagok

Széndioxidgáz

Kőolaj és földgáz

A kitermelhető vagyón¹:

kőolajból	19,2 Mt,
földgázból ²	72,5 Mt

¹ Kitermelhető vagyón (ez minden ásványi nyersanyagra vonatkozik).

A bányatelek-térben a földtani ásványvagyonnak a pilléreken leköötött vagyonnal csökkentett, a fennálló tudományos-technikai fejlettségi szinten kitermelhető része (1993. évi XLVIII. törvény, a bányászatról).

² Makó nélkül (Makóval: 3356,9 Mt)

Hazánkban a MOL Nyrt.-én kívül 5 olajvállalkozó rendelkezik engedélyes kutatási tevékenységgel, 2 olajvállalkozó társaság koncessziós jogot nyert.

Termelés és import 2007-ben:

	termelés	import
	millió tonna	
kőolaj	0,8	6,9
földgáz	2,7	10,7

Magyarország energiamérlegében döntő súllyal szereplő földgázimport ellátásának kockázatai

- egy országra korlátozott importforrás,
- ellátásbiztonság bizonytalansága,
- minden import az exportáló országban teremt munkahelyet, az ottani költségvetést segíti,
- a tranzit útvonal üzembiztonsága,
- a csúcskapacitási igény hosszú távú bizonytalansága

is indokolják, hogy az eddigi energia-mixben kisebb / nagyobb pozitív változás következzen be a szilárd ásványi nyersanyagok javára.

FEKETEKŐSZÉN

Hazánkban egyedül a Mecsekben van liász korú feketekőszén medence, ahol a termelés 2004-ben megszűnt. A medencében jelentős mennyiségű kitermelhető szénvagyon van (1986,2 Mt). A termelés befejezése döntően a piac megszűnte miatt történt. Biztató, hogy a pécsi székhelyű CALAMITES Kft érvényes kutatási engedély birtokában megkezdte a Máza–Dél előfordulás műszaki – gazdasági felülvizsgálatát és egyben Nagymányok térségében egy új külszíni bányanyitást tervez 2010–ben. Kiemelkedő jelentőségű az a tény, hogy a széntelepek jelentős mennyiségű reménybeli szénhez kötött metángázt is tartalmaznak, de itt még további kutatások és fülüzemi kísérletek szükségesek.

BARNAKŐSZÉN

A 2003. évi 4,1 Mt-s mélyművelésű barnakőszén termelés 2007-re már 1,45 Mt-ra csökkent - véleményünk szerint nem mindig helyes - gazdasági döntések miatt. Mára már csak egy mélyművelésű, eocén korú barnakőszén (Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegy) bányában, mely rendelkezik minden környezetvédelmi engedéllyel, folyik a termelés és ott is viharfelhők gyülekeznek - megalapozatlanul - a bánya bezárása terén. Szakszervezetünk minden fórumon már kinyilvánította, hogy a bánya 2014 előtti bezárása elfogadhatatlan, sőt a rendelkezésre álló megkutatott szénvagyon még további évekre is biztosítaná a bánya működését.

Hazánk kitermelhető barnakőszén vagyona (2244 Mt) véleményünk szerint a tiszta szén technológia elterjedése esetén az elkövetkező évtizedekben felértékelődik, hiszen az Észak-dunántúli eocén -, a kréta korú Ajkai-, az Észak-magyarországi miocén medencében (Dubicsány) a termeléshez szükséges feltételek megteremthetőek. Egyes barnakőszének egyéb célra is felhasználhatók (pl.: Dudar).

LIGNIT

Hazánk ezen ásványi nyersanyag terén világviszonylatban is kiemelkedő helyet foglal el, ugyanis mind az Észak-magyarországi (Visonta, Kál-Kápolna, Füzesabony, Bükkábrány) területen 7 előforduláson 3141,6, a Dunántúli területen (Torony) térségében 2 előforduláson 1182,4 millió tonna kitermelhető lignitvagyon van, mely országos átlagnál olcsóbban termelné a villamos energiát.

Véleményünk szerint a hazai lignitvagyon döntő mértékben tudná kiváltani a nagyfokú import függőségünket, amely most is már közel 80 %-os, hiszen az urán is importként jelenik meg. Meg kellene vizsgálni egy állami tulajdonú 2000 MW-os új erőmű megépítésének lehetőségét. Most még csak egy 400 MW-os építést terveznek, bízunk abban, hogy annak megvalósítása a közeljövőben megtörténik. Meg lehet vizsgálni a lignitnek más irányú hasznosítását is.

Energetikai összefoglalásként: mindent el kell követnünk annak érdekében, hogy a hazai szilárdásványi nyersanyagok az energetikában nagyobb szerepet kapjanak, amely erősítheti ellátásbiztonságunkat, csökkenti kiszolgáltatásunkat, külkereskedelmünk mérlegét is javítja és jelentős foglalkoztatást is jelent. Mi hiányzik: a célratörő fejlesztési irányok kijelölése és a finanszírozásra vonatkozó döntés. Ez viszont már a politikusoknak is a feladata.

Az energiahordozók aránya az össztermelésből, amin javítani kell:

Év	Termelés millió tonna	%
2002	17,0	21,17
2004	15,6	17,33
2006	14,0	14,94
2007	13,3	17,70

ÉRCEK

Sajnos az egykori jelentős, világszínvonalú ércbányászat az elmúlt évtizedekben jelentősen visszaesett, hiszen a vasérc, a szulfid ércek, az urán termelése megszűnt. Vélhetően az urán árának növekedése miatt (2004-ben 40 dollár/kgU, 2007-ben 165 dollár/kgU) a WildHorse Energy 4 kutatási területen szerzett jogot, a munkát nemrég kezdték meg.

Napjainkban a bauxit és a mangánérc termelése folyik, az is sajnos évente csökkenő mennyiségben az alábbi bontás szerint:

	kitermelhető vagyon	termelés
	millió tonna	
Bauxit	83,0	0,5
Mangánérc	52,8	0,05

Külön „fejezet” a recski nagymélységű színes fémérc helyzete. A földtani kutatások mintegy 700 millió tonna földtani vagyont igazoltak, melyből a jelenlegi ár és költség-

viszonyok alapján 43 millió tonna gazdaságosan kitermelhető rézérc és 12 millió tonna a cinkérc. Ez évi 60 ezer tonna fémérc gazdaságos kiterelését tenné lehetővé, mintegy 2000 fő alkalmazásával. A mintegy 100 millió USD költséggel feltárt ércvagyon aknái jelenleg vízzel vannak elárasztva. Az MNV Zrt. nemzetközi pályázatot írt ki a hasznosításra, mellyel kapcsolatos szerződés tárgyalása folyamatban van. A szerződés aláírása esetén kb. 300 millió USD beruházás kezdődhet meg öt éven belül.

NEMFÉMES ÁSVÁNYI NYERSANYAGOK

A bányászat jelenleg legtöbbet termelő ágazata a nemfémes ásványi nyersanyagok, ahol minden ásványi nyersanyagnak a kitermelhető ásványvagyona a jelenlegi termelési szint mellett is több mint 100 év.

Termelési adatok:

Év	Termelés	ebből: homok-kavics
	millió tonna	
2003	67,3	42,0
2004	73,7	46,4
2005	102,0	69,0
2006	78,9	46,5
2007	61,3	34,8

Bízunk abban, hogy a gazdasági válság lecsengése után a homok – kavics és kőbányászati termékek iránt a kereslet növekedni fog.

Az építőipari alapanyagok tekintetében különös gondot jelent, hogy a fennálló természetvédelmi, környezet- és vízvédelmi, erdővédelmi, föld- és termőtalaj-védelmi, nemzeti örökségvédelmi és településrendezési előírások viszont nagyban nehezítik azt, hogy alapanyagot kitermelni – bányászni csak ott lehet, ahol ásványvagyon van. Ennek megfelelően az ország ismert ásványvagyónának jelentős része az egyes felsorolt szakágak érdekeiből eredően nem hozzáférhető.

SZÉNDIOXIDGÁZ

A széndioxidgáz (CO₂) 1990-ben még 430 millió m³ volt, ez mára már csak 0,1 Gm³/év, a termelés többszörösére is alkalmas volna, hiszen a kitermelhető vagyon 32,5 Gm³.

A KONGRESSZUSNAK AZ ALÁBBI HATÁROZATI JAVASLATOT TERJESZTJÜK ELŐ A KÖVETKEZŐ ÖT ÉVRE EZEN A TERÜLETEN

1. Soron kívül kezdeményezni kell, hogy készüljön el „Magyarország ásványi nyersanyag politikája” és azt tárgyalja meg az Országgyűlés. Ez adhat támpontot ahhoz, hogy a várhatóan 2025-ig belépő (selejtezés, min. energiaigény növekedés) 6000 MW új erőmű milyen hazai ásványi nyersanyagot vehet figyelembe.
2. Felül kell vizsgálni a NATURA 2000-t a hazai nyersanyagforrások hozzáférhetősége érdekében.
3. Az egyetlen hazai tulajdonú és mélyművelésű barnakőszénbányát üzemelő Vértesi Erőmű Zrt.-t jobban ki kell terhelni. Követeljük a szénbánya legalább 2014-ig történő működésének biztosítását.
4. Csökkenteni kell az energiainport függőségünket és prioritást kell kapnia a hazai ásványvagyonnak (külkereskedelmi mérleg javulása, munkanélküliség csökken, adók befolyanak a költségvetésbe stb.).
5. Minden segítséget meg kell adni a tiszta szén technológia (CC) bevezetéséhez. Támogatunk minden olyan kutatást amely a széndioxid lekötésére, tárolására és végleges elhelyezésére (CCS) irányul.
6. Kezdeményezni kell a MNV-nél, hogy a recski ércbánya hasznosítására mielőbb történjen döntés.
7. Meg kell szüntetni azt a hibás gyakorlatot, hogy a gazdaságosan működő erőműveket több esetben vissza kell terhelni, mert a megújulókból termelt villamos áramot kötelező átvenni igen magas áron, mert eddig nem valósult meg a szivattyús tározó.
8. Be kell mutatni, hogy túlzott hazánk (2010-ig 3,6 %-ot vállaltunk és azt már pár éve túlteljesítettük) megújulókon alapuló energiatermelése.

9. A megújuló energiatermelés milyen többlet költséget jelent a nemzetgazdaságnak, azaz a magyar adófizetőknek.
10. Az alapanyagok jelentőségét tudatosítani kell a nyilvánosság körében (bányászati marketing).

VÍZBÁNYÁSZAT

Az Észak-dunántúli Vízmű Zrt.– nek a tulajdonosa a KVM, a Kincstári Vagyonigazgatóság és a Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata.

A társaság

Komárom-Esztergom, Fejér- és Pest megyében 89 településen 319 ezer ember vízellátását,

Komárom- Esztergom megye 37 településén 229 ezer ember szennyvizének elvezetését biztosítja.

A társaság alaptevékenysége:

- ivóvízellátás,
- szennyvízelvezetés, tisztítás,

A társaság vállalkozói tevékenysége

- informatika,
- víz és környezetvédelem,
- vízmérő hitelesítés,
- vízmű üzemek és vízközmű építése.

KÖRNYEZETVÉDELEM

A bányászat és a környezetvédelem - a bányatörvény előírásai miatt is – az elmúlt évtizedekben összekapcsolódott. A rekultivációs folyamatok új technológiák alkalmazása, új szakismereteket, szakmai tudást igényelt.

A MECSEKÉRC Környezetvédelmi Zrt. meghatározó vállalkozássá vált e területen, kiemelkedő feladata a bátaapáti kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladék tárolás feltételeinek megteremtése bányászati technológiákkal is.

A MECSEK-ÖKO Környezetvédelmi Zrt. a bányászattal okozott károk helyreállítását, tájrendezést, rekultivációt végez. Egyik kiemelt feladata az ivóvízbázis védelme a szennyezett vizek tisztításával.

A környezetvédelem jelentősége növekszik, a vállalkozások sikerességében érdekelt a BDSZ, a jó minőségű foglalkoztatás biztosítása érdekében.

A KÖNNYŰIPAR PERSPEKTÍVÁI

Textil- és ruházati ipar

Magyarországon nagy hagyománya van a textiltermékek gyártásának. Több mint kétszáz évvel ezelőtt már ipari méretekben folyt a pamutszövet termelése, kikészítése. A XX. század elején fejlődött az iparszerű ruhagyártás. A II. Világháború után a munkahelyteremtés fontos helyszíne volt a textil- és ruhaipar. A foglalkoztatás bővítésével fejlődött az export, amelynek jelentős szerepe volt az országba érkező alapanyagok, energiahordozók importja ellentételezésében.

A **textiliparban** az 1960-as években végrehajtott átszervezés következtében elsősorban nagy vállalatok alakultak, sok telephellyel. Ezek a vállalatok a textilipari gyártás minden területét képviselték megfelelő szakosodás mellett. A textiliparba sorolt kötőiparban konfekcionált késztermékek is készültek.

A nagyvállalatok termelésük átlagosan 50%-át közvetlenül, vagy közvetve - konfekcionált termékekben - exportra értékesítették. Meghatározó volt a KGST tagországok piaca, ezen belül elsősorban a Szovjetunió, főleg az energiahordozók importjának ellentételezését szolgálta. Emellett jelentős volt a Nyugat-Európába és a tengerentúlra (főleg az USA-ba) irányuló export.

A hazai textília termelés a lakosság szükségletének közel a dupláját tette ki. (A belföldi ruházati piac igényét közel 70%-ban iparunk termeléséből elégítettük ki.)

1990 után a textilipar helyzete alapvetően megváltozott. A korábbi nagyvállalatok termékeinek egyik fő felvevője, a szovjet piac a Szovjetunió és a KGST felbomlása után szinte azonnal bezárult a magyar termékek előtt. A forgóeszköz ellátottság szűkült, körbetartozások alakultak ki. Az ipar helyzetét megnehezítette a jelentős export piac elvesztésével lényegében egy időben végrehajtott importliberalizáció. Ennek következtében az olcsó távol-keleti áruk beözönlöttek az országba.

A magyar textilipar gépi felszereltsége és ebből adódó technológiai színvonala, termelékenységére nem volt elegendő ahhoz, hogy a legnagyobb piac kiesését gyors váltással, nyugat-európai exporttal helyettesítse. A vállalatok gazdasági helyzete nem tette lehetővé a fejlesztést. A fejlesztési források képzését erősen korlátozta a belföldi árpolitikából adódó árrendszer és több esetben az 1980-as évek második felében végrehajtott egyes fejlesztések hiteleinek visszafizetési kötelezettsége.

Piacaik elvesztése következtében a nagy vállalatok jelentős része pénzügyileg el lehetetlenült, ez a textilipar gyors leépüléséhez vezetett.

Az állami vállalatok átalakultak, felszámolásra kerültek. A lezajlott privatizáció során döntően hazai magánszemélyek (többnyire az egységek korábbi vezetői) vagy külföldiek szereztek kizárólagos vagy többségi tulajdont.

A 2000. év után lelassult a világ gazdaság fejlődése, csökkent a textil- és textilruházati termékek iránti kereslet, mert a fogyasztók a ruházati termékek iránti igény kielégítését általában halaszthatónak tartják. Kedvezőtlenül hatott továbbá az EU tagországi textil- és textilruházati iparára a 2005-ben gyakorlatilag megszűnt import kvóta, ami még szélesebbre tárta a kapukat az import előtt.

2008. év elejére a textiliparban 2550 regisztrált vállalkozás volt, ezek - létszám szerint - a következő megoszlást mutatják:

Vállalkozás összesen	20 fő alatt	20-49 fő	50-249 fő	250 fő felett
2550	2372	106	60	12
(100 %)	(92,8 %)	(6,7 %)		(0,5 %)

A privatizáció során létrejött új társaságok általában a volt nagyvállalatok termelő berendezéseit „örökölték”, amelyeken többnyire nem vagy csak nagy nehézségek árán lehetett korszerű, divatos termékeket előállítani.

A hazai textilipar minden területét hátrányosan befolyásolja az ázsiai országokból - a már említett importliberalizáció miatt - beáramló, a hazainál sokkal olcsóbban beszerezhető és ugyanakkor ma már nem is mindig rosszabb minőségű áruk igen nagy mennyisége. Ezekkel a tömegtermékekkel a hazai gyártók nem képesek versenyezni. Mindezek a kedvezőtlen tényezők több vállalkozás megszűnéséhez vezettek. Ez a folyamat ma is tart, sőt a jelenlegi gazdasági válság még súlyosbítja is a helyzetet a magyar textilipar fő felvevő piacain (Németországban, Franciaországban, Nagy-Britanniában, belföldi piac) a válság következtében csökkenő kereslet miatt.

A **textilruházati iparban** - hasonlóan a textiliparhoz - az 1960-as években a nagyvállalatok létrehozása volt jellemző. A vállalatok több telephellyel működtek, alapvető küldetésük a vidéki munkahelyek teremtése volt. Sok cég a mezőgazdasági termelészövetkezetek melléküzemágaként létesített varrodákat a szezonális munkahiány enyhítésére.

A textilruházati ipar termelése a belföldi piac igényeihez képest csaknem kétszeres volt, termékeinek valamivel több, mint a felét exportra értékesítette. Fő piacainak egyike a szovjet piac volt, a jelentős európai piac mellett.

Az 1990-es évek elején a magyar gazdaság átalakulása, a KGST, a Szovjetunió felbomlása következtében elvesztett exportpiacokat a textilruházati ipar - a textilipartól eltérően - elsősorban európai piacokkal, azon belül is a bérmunka növelésével tudta pótolni. A kilencvenes évek elején ez a gyártási ág kisebb mértékben növelte a foglalkoztatottak számát, 1998-1999-ben pedig újra emelkedett ez a szám és az 55-62 ezer fős szokásos létszámmal szemben közel 70 ezer főnek tudott munkát biztosítani.

A termelést és az exportot annak ellenére is sikerült megtartani, hogy a textilruházati iparban is végbement a privatizációs folyamat, a vállalkozások száma megsokszorozódott, méretük pedig jelentősen csökkent.

A ruhaiparban 2008 elején 5665 regisztrált vállalkozást tartottak nyilván, amelyek létszám összetétele az alábbi:

Vállalkozás összesen	20 fő alatt	20-49 fő	50-249 fő	250 fő felett
5665	5272	238	132	23
(100 %)	(93,1 %)	(6,5 %)		(0,4 %)

Európában, az 1990-es években már megkezdődött a textilruházati ipar hanyatlása. Magyarországon ez a folyamat 10-12 évvel később vált érezhetővé, de az utóbbi egy-két évben már a tőke visszatelepülése is tapasztalható hazánkban, ami a cégek megbízhatóságát és versenyképességét bizonyítja.

A textilruházati ipar termelésének csökkenése a következő főbb okokra vezethető vissza:

- a kínai és távol keleti tömegáru importjának folyamatos növekedése
- a 2001-ben megkezdődött gazdasági recesszió
- az Európai Unióba való belépésünk miatt éleződő verseny
- az élőkommunikáció-intenzív tevékenységet különösen sújtó járuléktörvények
- a növekvő és szigorodó adminisztrációs terhek
- a gazdasági világválság egyre inkább érezhető hatása.

Rontja a helyzetet továbbá a jelentős használtruha-kereskedelem.

A vállalkozások száma - az említett okok miatt - az utóbbi években erős ütemben csökken, ami részben várható volt, mert számuk igen magas, a gyártási ág szervezeti szerkezete teljesen elaprózódott.

JÖVŐKÉP

Az Európai Unió igen nagy erőfeszítéseket tett és tesz annak érdekében, hogy Európa versenyképességét megőrizze a távol-keleti (mindenekelőtt a kínai) textiltermékekkel szemben, és hogy valamiképpen korlátok között tartsa az importáruk mennyiségét, azonban ezek a törekvések eddig kevés eredménnyel jártak.

Ilyen körülmények között az egyetlen lehetőség a textil-, textilruházati ipar életben tartására az, ha az európai ágazat olyan termékeket fejleszt ki, amelyek egyedi tulajdonságaik és/vagy egyedi felhasználási területeik miatt – legalábbis egyelőre – még nem válnak tömegcikké, az olcsó bérű országokban nem hamisíthatók, termelésük nem szervezhető meg.

A textil-, textilruházati ipar - nem utolsósorban a munkahelyek megőrzése és esetleg teremtése - érdekében Magyarországon sincs más választásunk, mint hogy a korábbi tömegcikké („közönséges” alsó- és felsőruházati termékek, háztartási textilárúk) helyett megkeressük azokat a termékeket, amelyekkel beilleszkedhetünk az álta-

lános európai termékfejlesztési irányba. Ez azt jelenti, hogy elsősorban ruházati tömegtermékek helyett a műszaki, széleskörű ipari, építőipari, útépitési célú és gyógyászati-egészségügyi stb. felhasználású termékek gyártásának fejlesztésére kell áttérni, tehát határozott termelési, termékszerkezet váltást kell végrehajtani. Ez a fejlesztési munka speciális szaktudást és különböző tudományágak (a textil-, textilruházati ipar mellett a különböző mérnöki és orvostudományok) együttműködését igényli.

A vállalkozások már néhány éve felismerték a termékváltás szükségességét. Már ma is több olyan vállalkozás van az országban, amelyek műszaki vagy egészségügyi termékeket állítanak elő.

A textil- és ruhaipari ágazatok vállalkozásainak meg kell küzdeni termékeik, szolgáltatásaik eladhatóságáért hazai vagy nemzetközi piacokon, ezért a termelési értéklánc minden fázisában meg kell újítani a gyártástechnológiai eljárásokat, fejleszteni kell a szolgáltatások színvonalát, a foglalkoztatottak ismereteit.

A vállalkozások vezetőinek és munkatársainak korszerű szakmai, vezetési, kommunikációs ismereteket kell elsajátítaniuk, amihez hozzátartozik az idegen nyelvek és a számítástechnika ismerete is. A versenyképesség motorja a „fejek innovációja” ami minden szinten a tanulást, a tudás folyamatos bővítését és az innováció orientált gondolkodás készségének fejlesztését teszi szükségessé.

A társadalmi tényezők közül ezen iparágaknak a nők foglalkoztatásában betöltött szerepe ma is jelentős, különösen az 50 év feletti korcsoportban. A feldolgozóiparban a foglalkoztatottak 15-20%-a hátrányos helyzetű régiókban él. Sok esetben családok egyetlen megélhetési forrását biztosítják ezek az iparágak.

A munkahelyek megtartása érdekében - a munkaerő foglalkoztathatóságát is szem előtt tartva - a munkaadók, a munkavállalók és a szakirányú képzők szoros együttműködése szükséges.

A hazai textil- és textilruházati ipar fennmaradását, amely iparágak közel hetven-ezer munkavállalónak biztosítanak munkát - számos tényező befolyásolja, ezek közül a következőket szükséges kiemelni:

- a ruházati piacon - itt valamennyi említett gyártási ágról van szó - elsősorban jellemző a termékek értéke és a célcsoport szerinti differenciálódás. A kereslet kétpólusúvá vált: az olcsóbb tömegáruk és a magasabb színvonalú (luxus)

cikkek iránti igény élesen elkülönült, a középkategóriájú termékek kereslete jelentősen csökkent

- a tömegtermékek előállítása hazánkban - mint az egész EU-ban - gazdaságtalanná vált, áthelyeződött az alapanyagforrások (pl. gyapot) és az olcsó munkaerő-források közelébe (pl. Távol-Kelet, India stb.).

Az EU-ban kidolgozott, ill. kidolgozás alatt álló fejlesztési elképzelések szerint elengedhetetlen az áttérés a tömegtermékekről az új rendeltetésű termékek gyártására (pl. funkcionális védő-, sport- és hobbi-ruházat, igényes formaöltözékek, a kertkultúrák termékek, építőipari, műszaki, gyógyászati textíliák stb.), ill. a high-tech technológiák alkalmazására. Lényegében a versenyképességet biztosító termékek kerülnek előtérbe.

A magas hozzáadott értékű textiltermékek - teljességre való törekvés nélkül - a következők:

- „kis-szériás” konfekcionált termékek, önálló kollekciók, ill. egyedi modellek, saját márkát képviselő áruk
- a bér munka is része a fejlesztésnek a magas minőséget biztosító, speciális, a jelentős szellemi érték tartalmú technológiák alkalmazásával (világmárkák gyártása, modelltervezés, szériázás, integrált folyamatok stb.), logisztikai és egyéb szolgáltatások biztosításával
- korszerű nyersanyagok (szuperszálak, nanotechnológiás alapanyagok, intelligens nyersanyagok stb.) felhasználásával és élenjáró kikészítési technológiák alkalmazásával (plazmakezelés, folyékony-ammóniás kikészítés stb.) előállított méterárúk, továbbá viselési komfortot fokozó összetett szerkezetek (mint társított rendszerű lélegző membránok, klíma-aktív mikro-kapszulás rétegek stb.) feldolgozásával készített ruházati termékek. Könnyen kezelhető, gyorsan száradó, antibakteriális, ill. hipoallergén, egyedi rétegfelvitellel praktikussá tett funkcionális öltözékek; egyedi tulajdonságot tartósan megőrző (pl. szennytaszító, vízzel szemben ellenálló, szennyeleresztő, lángolást gátló stb.) háztartási- és lakástextíliák
- a munka- és védőruházat területén a saját tervezésű és kivitelezésű, magas teljesítmény-követelményt (EU-s direktívákat) kielégítő termékek gyártása; az

ismertebb védőképességek biztosítása mellett pl. a különböző sugárzások (elektromágneses, UV, nagyfrekvenciás stb.) elleni hatékony védelmet biztosító (fémezett illetve abszorber tartalmú és bevonatú) cikkek, védő lábbelik előállítása kooperációban

- intelligens (smart) ruházat, amelynél főként a különleges szálak-anyagok és a beépített mikroelektronikai eszközök jellemzők. Egy-egy részműveletre lehet szakosodni, pl. a dolgozó életfunkcióit folyamatosan monitorozó védőruházat, extra igényt kielégítő „formamemóriás” sport- és szabadidő ruházat, cipő készítésébe való bekapcsolódás, részműveletek vállalása az egészségi kockázatra fokozottan érzékeny személyek életfunkcióinak folyamatos monitorozását megvalósító ruhadarab gyártásában, a ruházatba telepített szórakoztató és kommunikációs eszközök befogadására történő konfekcionálás stb.
- az új textilipari alapanyagok és hagyományostól eltérő konfekcionálással készített termékek további elterjesztése új, a textil-, ruhaipari alkalmazási területeken kívül az ún. „határterületi” szegmensekben, a nem klasszikusan textiles alkalmazásokban (pl. járműipar, speciális egészségügyi textíliák, zajcsökkentő hatású nem-szőtt darabáru jellegű cikkek, kompozit vázszerkezetek, építészetben és mezőgazdaságban, illetve csomagolásnál és szállításnál használt textíliák, egyéb műszaki textíliák stb.)
- a vásárlóknak a konfekcionált egyedi termékek iránti igényeinek kielégítése intelligens gyártási, logisztikai és elosztási módszerekkel.

Mindezek következetes megvalósítása elengedhetetlenül szükséges az elkövetkező időszakban a gazdasági válság következményeként kialakult foglalkoztatási helyzet stabilizálásához, biztonságának növeléséhez, foglalkoztatás bővítéséhez, a megélhetési viszonyok javításához, a meglévő bérránytalanságok mérsékléséhez és a munkahelyek jelenleginél biztonságosabbá tételéhez.

FOGLALKOZTATÁS, BÉREK, MUNKAIDŐ

A BDSZ érdekelt a nemzetgazdaság dinamikus fejlődésében, a termelékenység növelésében, a munkahelyek megőrzésében.

A jövőben is el kell követni mindent, annak érdekében, hogy az Uniós normák hazai betartása és betartatása a foglalkoztatás bővülésének irányába hasson. Arra kell törekednünk – lehetőségeinken belül -, hogy az állami beruházásokban nagyobb szerepet kapjon a bányászat, a ruházat és textilipar.

A hazai energiahordozókra épülő villamosenergia-termelés támogatása, a CO₂ kvóták igényeknek megfelelő kiosztása segíti a munkahelyek megőrzését. Azonban ugyanilyen fontos a munkahelyüket veszített bányászati dolgozók problémáinak a kezelése. A meglévő foglalkoztatáspolitikai és szociális eszközrendszer felhasználásával, a felszabaduló munkaerő számára új munkahely teremtésére, át- és továbbképzésekre, újbóli elhelyezkedés elősegítésére foglalkoztatási, képzési és munkaerő-piaci integrációs programok indítására van szükség. Ennek állami garanciáját a kormány adja.

Továbbra is támogatandónak tartjuk azt a bevált gyakorlatot, hogy az éves bérfelvezetésekre vonatkozó ajánlásokat, országos szinten, az Országos Érdekegyeztető Tanács tagjai közös megegyezéssel alakítsák ki. Az ágazatainkra pedig egyrészt a Villamosenergia-ipari Párbeszéd Bizottság (ez a Villamosenergia-ipari Érdekegyeztető Fórum működését is beleszámítva komoly múltra tekinthet vissza), másrészt a Bányászati Ágazati Párbeszéd Bizottság, harmadrészt pedig a Könnyűipari Ágazati Párbeszéd Bizottság dolgozzon ki közös álláspontot az éves bérajánlásokra.

Ezekben az ajánlásokban jelenjen meg az a törekvésünk, hogy a jól képzett, szorgalmas, sokoldalú gyakorlati ismeretekkel rendelkező szakmunkások bérezési feltételei javuljanak, s megkülönböztetett figyelem kísérje a munkakörülményeiket és javaldalmazási feltételeik alakulását.

Az elkövetkezendő időszak feladata kell, hogy legyen a magyarországi bérek, megélhetési viszonyok közelítése, felzárkóztatása az Európai Unió szintjéhez.

Ennek során erőteljesebben kell támaszkodni a hazai és a nemzetközi tapasztalatokra és az európai szakszervezetekkel kialakított kapcsolatokra, hogy jobban érvényesülhessenek a bányászat-, ruházati- és textiliparban foglalkoztatottak érdekei.

El kell érni minden ágazatban a tisztességes norma alkalmazását, be kell tartatni a Munka Törvény Könyv idevonatkozó törvényi előírásait.

Az MSZOSZ kapjon arra felhatalmazást és támogatást, hogy az Országos Érdekegyeztető Tanácsban az ország gazdasági helyzetének stabilitásával, a versenyképes-

ség javításával szinkronban lévő olyan megállapodások szülessenek, amelyek lehetővé teszik az ország gazdasági teljesítményével arányos, azzal összhangban álló reálbérpozíció-növekedést, de az semmi esetre se legyen alacsonyabb, mint a gazdaság teljesítmény-növekménye.

A reálbér-növekedést a lehető legalacsonyabb infláció mellett, a keresetek adó-és járulékterheinek csökkentésével is elő kell segíteni.

A bérbiztonság erősítése érdekében el kell érni, hogy a Bérgarancia Alap szolgáltatásai terjedjenek ki azokra a felszámolási eljárásban nem érintett vállaltoknál foglalkoztatottakra is, akiknek a munkahelyi bér-járandóságuk kifizetése bizonytalanná vált, vagy huzamosabb ideig késedelmet szenvedne.

A munkabér legkisebb összege oly módon és mértékben emelkedjen tovább, hogy annak ne a tulajdonosok, hanem a kis jövedelmű munkavállalók életszínvonalának javulása legyen az eredménye.

Az adórendszer az igazságosabb közteherviselés kialakulásának elősegítésével, csökkentse a munka-intenzív, ágazatokat sújtó, aránytalanul, méltánytalanul magas bérterheket.

Az adórendszer működése, működtetése során a szakszervezet következetesen képviselje a nehéz helyzetű családok és a méltánytalanul alacsony bérért munkát vállalni kényszerülők szegénysorból történő kiemelkedésének jogos igényét.

KOLLEKTÍV SZERZŐDÉSEK

Felül kell vizsgálni és aktualizálni az élő, aláírt kollektív szerződéseket. Törekedni kell a kollektív megállapodások minél szélesebb kiterjesztésére.

Az ágazati kollektív szerződés megkötéséről folyó tárgyalásoknak (a Bányászati Ágazati Párbeszéd Bizottságon belül) ez év végéig be kell fejeződniük. A következő öt év feladata, hogy ez a szerződés működjön, s lefedje azokat a bányászati munkahelyeket, amelyek nem tartoznak a Villamosenergia-ipari Kollektív Szerződés hatálya alá. Azon kell munkálkodnunk, hogy a bányaiipari dolgozók teljes vertikumát védje közép-szintű megállapodás. El kell érniünk, hogy a BÁPB által életre hívott KSZ-t a Szociális

és Munkaügyi miniszter kiterjessze az ágazat valamennyi olyan bányászati munkavállalójára, akik eddig nem részesültek a munka világában oly fontos védőernyőben.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetének segítenie kell abban, hogy a Könnyűipari Ágazati Párbeszéd Bizottságban működő szociális partnerek – alapos előkészítés után – mielőbb megköthessék a könnyűipari ágazati kollektív szerződést.

A BDSZ ruházatipari és textilipari tagozatai tárják fel, hogy melyek azok a kérdések melyeket az ágazati kollektív szerződésben célszerű szabályozni. A társzakszervezetekkel közösen érik el, hogy a kollektív szerződés rögzítse

- a legalább 3 foglalkoztatotti körre megállapított legkisebb minimálbér, bérminimum összegét;
- a garantált bér nagyságát, ami nem lehet kevesebb az adott kategória minimális bértételénél;
- a természetbeni juttatások rendszerének átalakítása ne jelentsen jövedelempozíció romlást a munkavállalóknak.
- törekedni kell az ágazatban foglalkoztatottak szociális helyzetét javító és garantáló, a munkahelyi kollektív szerződésben vállaltak teljesítését biztosító „Ágazati Szociális Alap” létrehozására és finanszírozási, adózási feltételeinek megteremtésére.

Azt kell elérnünk, hogy a helyi kollektív szerződések garanciát nyújtsanak a munkavállalók legteljesebb védelméhez, s annak betartását a munkáltatók is tekintsék a munkahelyi együttműködés biztosítékának.

Őrödjön meg a szociális juttatások reálértéke, a természetbeni juttatások maradjanak meg szerzett jogként. A Munka Törvénykönyvében meghatározott jogosultságok alapnormák, melyeket, meghaladni az ágazati és helyi megállapodások szakszervezeti feladata.

Olyan szerződéseket kell a jövőben is kötni, amelyek kiegyenlítik, kompenzálják a Munka Törvénykönyv módosításaiból fakadó egyenlenségeket, a munkavállalókat hátrányosan érintő változtatásokat.

Fokozottan kell figyelniük azokra a területekre, ahol nincs helyi megállapodás a szakszervezet és a munkáltató között, s minden segítséget meg kell adni ahhoz, hogy ezeken a munkahelyeken is megkössék a kollektív szerződést.

A BDSZ országos és helyi szervezeteinek egyaránt feladata az a felvilágosító munka, amely arra irányul, hogy meggyőzze a munkavállalókat a kollektív szerződés fontosságáról, a pillanatnyilag kecsegtető és látszólag többet ígérő egyéni munkaszerződésekkel szemben.

A szakszervezeti mozgalom régi problémája, hogy a kollektív szerződés előnyeit azok a munkavállalók is élvezik, akik nem tagjai a szakszervezetnek. Az e helyzet megoldására javasolt, érdekképviselési hozzájárulás bevezetését továbbra is napirenden kell tartani, s ennek megoldását MSZOSZ szintű feladatként is kell kezelni.

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI KEDVEZMÉNYEK

A bányászatban, a textil-és ruhaiparban dolgozók és az onnan nyugállományba vonultak társadalombiztosítási és szociális kedvezményeit előíró jogszabályok hatályában történő megtartása a jövőben is az egyik legfontosabb érdekképviselési feladat.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer reform folyamatainak az időszakában fontos, hogy Magyarországon több generációt átfogó tartós és kiszámítható nyugdíjrendszer legyen, melyben a korhatár rugalmasságán belül fokozottan kerüljön elismeretésre a hosszú szolgálati idő, fenntartva a szakmai sajátosságok miatt indokolt és szükséges koredvezmény intézményét.

A rugalmas foglalkoztatáspolitikai szempontokat is figyelembe véve, a továbbiakban is biztosított legyen a korengedményes nyugdíjrendszer intézményének fenntartása, illetve továbbfejlesztése.

Csak stabil és értékálló nyugdíjrendszer fogadható el, amelyben a biztosítási és szolidaritási elv megfelelően érvényesül. A rendszer tegye világossá és kiszámíthatóvá, hogy egy élettevékenység során végzett munka után milyen összegű nyugdíjra lesz jogosult egy adott munkavállaló, figyelemmel a magánnyugdíjpénztári szolgáltatásokra is.

A nyugdíjreformon folyamatán belül **a következő ciklusban is szorgalmazni kell** az éves nyugdíjemelésen felüli fejlesztéseket, korrekciókat a nyugdíjak EU-s átlagnyugdíjakhoz történő felzárkóztatását célozva.

El kell érni, hogy a nyugdíjrendszer ne csak kinyilatkoztatásaiban, hanem valóban is váljon rugalmassá, kínáljon tényleges választási lehetőséget a hosszú szolgálati idővel rendelkező munkavállalók számára.

Fenn kell tartani az öregségi nyugdíjminimum intézményét és annak összegét évente valorizálni kell.

Meg kell őrizni a rész nyugdíj intézményét és rendezni kell 15 év alatti –ellátás nélkül maradottak- járulékfizetők visszatérítésének módozatát, szabályait.

Az özvegyi nyugdíj feléledésének idejét 15 évre vissza kell állítani, különös tekintettel a nyugdíjkorhatár emelésre.

El kell törölni a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. Törvény bruttó nyugdíjra vonatkozó előírását (2013. január 1.-től lép életbe) és addig el kell végezni a szükséges törvényi módosításokat.

Nem lehet eltekinteni a szervezet fokozott igénybevételével járó nehéz fizikai munka karkedvezményre való jogosultságától (bányász, fonó, szövő), illetve nem lehet feladni 2011. január 1-je után sem a szerzett jogosultságokat.

Törekedni kell a karkedvezményre jogosító munkakörben foglalkoztatottak után fizetendő 13%-os karkedvezmény biztosítási járulék, munkáltatói oldalon fennálló fizetési kötelezettségének mielőbbi mérséklésére, megszüntetésére.

A továbbiakban törekedni kell a földalatti pótlék miniszteri rendeleti szintű szabályozásának mielőbbi megalkotására, vagy ágazati kollektív szerződében történő rögzítésére.

Az előrehozott öregségi nyugdíjak alkalmazásánál meg kell szüntetni a nyugdíj összegét csökkentő maluszt 41 év betöltött szolgálati idő esetén. A női munkavállalók előrehozott nyugdíjazása esetén kedvezőbbé kell tenni az előírt szolgálati időt (gyermekkedvezmény).

Meg kell szüntetni azt az alkotmányos jogot sértő - jelenleg hatályos - törvényi előírást, amely a korhatár alatti nyugdíjasok kereső tevékenységét 2010. január 1.-től

korlátozná, arra tekintettel, hogy az érintettek a választás lehetőségét nyugdíjazásuk időpontjában nem ismerhették (nyugdíj vagy munka).

Ugyancsak meg kell szüntetni a bányász dolgozók egészségkárosodási járadékában részesülőknél a 2010. január 1.-től életbe lépő keresetkorlátozó szabályozást vagy legalább a kereseti plafont jóval magasabb összeghatárban kell meghatározni.

A nyugdíjbiztosítási elveket követve módosítani kell a nyugdíjasok keresete után fizetendő járulékkal megvalósuló nyugdíjmelés mértékét 0,5 százalékról, 1 százalékra.

A nyugdíjprémium programot tovább kell fejleszteni (a gazdasági növekedéssel párhuzamosan a prémium összeghatárát növelni kell), törekedni kell nyugdíjak reálértékének mindenkori megőrzésére és a korhatár alatti nyugdíjasok jelenlegi kizáró szabályának megszüntetésére.

Az éves visszamenőleges nyugdíjmelési szabálynál a tárgyév háromnegyed és az előző év negyedik negyedében megvalósult nyugdíjas infláció érték (kosár) kerüljön a jogszabályi előírásba.

Az egészségbiztosítás területén fejleszteni kell a pénzbeli és természetbeni ellátásokat, így a prevenció és rekreáció kezeléseket. Elfogadhatatlan az a jelenlegi gyakorlat, mely az amúgy is nehéz élethelyzetben élőknek drasztikus megszorításokat, elvonásokat alkalmaz (táppénz mértéke, gyógyszer-és gyógyászati segédeszköz támogatása).

A Sikondai Bányászati Utókezelő-és Éjjeli Szanatórium működéséhez szükséges támogatás biztosítása a jövőben is fontos feladat. E mellett tovább kell fejleszteni a szanatórium műszaki felszereltségét, az intézmény szakmai munkájának színvonalát, anyagi elismerését, biztosítva ezzel a beutaltak egészségének mielőbbi helyreállítását.

MUNKAVÉDELEM, FOGLALKOZTATÁS-EGÉSZSÉGÜGY

Arra kell törekedni, hogy a munkavédelem területén meghatározó legyen a BDSZ jelenléte. A munkavédelmi törvény által – az ötven főnél több munkavállalót foglalkoztató cégeknél - kötelezően előírt Paritásos Munkavédelmi Testületek munkavállaló tagjait fel kell készíteni a testületi munkára, hogy ott érdemben képviselhessék

a munkavállalói érdekeket. A BDSZ Munkavédelmi Bizottsága - kiegészülve a ruházati, illetve textiles tagokkal -, fogja át az iparágak munkavédelmi tevékenységét, tapasztalatcserék útján segítse a munkavédelmi képviselők munkáját, szervezzen konferenciákat az ágazatok munkavállalói, munkaadói és a kormány képviselőinek bevonásával.

A munkavédelemmel kapcsolatos átfogó kérdéseknek legyen helye az ágazati érdekegyeztetésben. A munkavédelmi képviselők követeljük meg, hogy a foglalkozás - egészségügyi szolgáltatókat érdemben vonják be az évenként kötelezően felülvizsgálandó kockázatelemzések átvizsgálásába.

A munkavédelmi képviselőknek olyan továbbképzéseket kell szervezni, amelyen, az általános tájékoztatáson felül, az egyes területeken tevékenykedő képviselők egymásnak tartanak tájékoztató előadásokat a saját munkájuk során szerzett tapasztalatokról.

A korábban kialakult gyakorlatnak megfelelően, a munkavédelmi bizottság tagjai évente legalább egy alkalommal vegyenek részt, egy-egy bányánál, ruházati, textilipari társaságnál megszervezett tájékoztató rendezvényen /kihelyezett bizottsági ülésen.

Tovább kell erősíteni a munkabiztonsággal kapcsolatos ismeretek terjesztését a munkavállalók körében. Váljon természetessé az a munkavédelmi szemlélet, hogy a saját és társaik egészségének megőrzése elengedhetetlen viselkedésforma. Ne csak a munkahely elvesztésének félelme motiválja a munkavállalókat a munkavégzés során.

A BDSZ országos testületei évi programjukba vegyék fel az ágazat munkavédelmi helyzetének alakulásáról szóló napirendi pontot.

EGYÜTTMŰKÖDÉSÜNK PERSPEKTÍVÁI

A Magyar Bányászati Szövetséggel való kapcsolatunkban minőségi ugrást jelentett a Bányászati Ágazati Párbeszéd Bizottság (BÁPB) megalakulása. A munkáltatói és a munkavállalói érdekvédelem együttműködésében, a jövőben is arra kell törekednünk, hogy minden iparágat, az abban dolgozókat érintő kérdésben, középszintű egyeztetéssel, közös álláspontot, állásfoglalást alakítsunk ki. Fel kell használnunk a BÁPB-t arra, hogy a vitás kérdéseket a bizottságban folyó párbeszéd útján rendezzük,

s annak más, (pl. kormányzati) fórumok előtti képviseletekor egyetértés nyilvánuljon meg.

A Magyar Bányászati és Földtani Hivatallal jól működő, s tradíciókon alapuló kapcsolatot tartunk. A bányászat működési feltételeit, a munkavégzés biztonságát meghatározó jogi szabályozás alakításában továbbra is tevékenyen részt kell vennünk. Közösen kell fellépnünk velük a munkahelyek biztonságának, a munkajogi szabályok betartásának ellenőrzésében. A bányahatóság szakértőit be kell vonni a BDSZ Munkavédelmi Bizottságának munkájába, kialakítva egy rendszeres, kölcsönösségen alapuló tájékoztatást.

A Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Karral több éves együttműködési szerződésünk van, melyet ebben az évben – a Kar új dékánjának megválasztása miatt megújítunk. Mind a korábbi években, mind a jövőben az eddigi konstruktív együttműködést tovább kell folytatni és mindent el kell követni annak érdekében, hogy a bányászat területén a szakember képzés tovább folytatódjon.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület segítségével, aktív közreműködésével, ideális partnert találhatunk a bányász hagyományok ápolására, a szakmakultúra szellemi és tárgyi emlékeinek felkutatására és megőrzésére. A bányász műszaki értelmiségiek bevonásával, szakmai tapasztalataik érvényre juttatásával sikeres „leletmentést” végezhetünk e területen, bemutatva az utókornak az ősi szakmakultúra történeti fejlődését.

Alapvető érdekünk, hogy az iparág másik – bányász munkavállalóink jelentős hányadát érintő – középszintű testületével, a Villamosenergia-ipari Párbeszéd Bizottsággal, fenntartsuk a folyamatos munkakapcsolatot. Különösen fontos együttműködésünk az Ágazati Kollektív Szerződés megújítása után annak folyamatos karbantartásánál, a változások indukálta módosítások elvégzésénél, s a középszintű bér- és szociális megállapodások tárgyalásainál.

Együtt kell működnünk azokkal a kormányzervekkel, minisztériumokkal, amelyek az iparágak irányításában, a bányászati munkavállalók élet- és munkakörülményeinek alakításában, szerepet játszanak.

Partneri viszonyt kell kialakítanunk azokkal a civil szervezetekkel, szerveződésekkel, amelyek céljaikban, programjaikban az aktív dolgozók és a nyugdíjasok érdekében lépnek fel.

SZERVEZETI MUNKA

A taglétszámunk növelése elengedhetetlen követelmény, melyre a jelenlegi helyzetben, a jövőre nézve, három lehetséges kitörési pont kínálkozik:

- a még fellelhető belső tartalékok mozgósítása,
- új alapszervezetek létrehozása iparágon kívüli szakmák bevonásával,
- szervezeti együttműködés, fúzió, rokonszakmák ágazati szakszervezeteivel.

Az első lehetőség kiaknázásának mozgásterét leszűkíti, hogy ahol még „fehér foltjaink” vannak (kő- és kavicsipar), nagyarányú az alvállalkozói foglalkoztatás, s ezek a munkavállalók kívül esnek az érdekvédelem hatókörén.

A második lehetőség (konkrét példája a Lakókocsi-gyártók Szakszervezete), azt reprezentálja, hogy akár más szakmák képviselőit is integrálhatja magába a BDSZ. Fel kell mérni, hogy a bányászat holdudvarában, az egykori bányász régiókban, hol található olyan – nagyobb létszámmal rendelkező – cég, ahol nincs szakszervezet, s ezeknél kezdeményeznünk kell a létrehozását. Meg kell vizsgálni, hogy a bányákból, annak idején kiszervezett kiszolgáló egységek, melyeknek ugyan a bányászathoz már semmi közük, munkavállalói potenciálisan számba jöhetnek-e, mint szakszervezeti tagok. Megfordítható-e az a folyamat, amely a privatizáció kezdetén ezeket az üzemeket kiszakította a bányából, visszaszerezhetőek-e hajdani tagjaink?

A harmadik lehetőségre a XXXII. Kongresszus szolgáltat példát, amikor megvalósul a három ágazati szakszervezet fúziója. Ám ezen túlmenően is folyamatosan kell arra törekednünk, hogy szorosabbra fűzzük a kapcsolatunkat azokkal, akik lehetséges partnereink lehetnek még az együttműködésben. Először szorgalmaznunk kell az akcióegységet (bizonyos közös fellépések gyakoriságát), aztán az anyagi erők koncentrációját, meghatározott szakszervezeti feladatok (pl. oktatás, képzés, nemzetközi munka, jogi tanácsadás, stb.) érdekében, s eljuthatunk a – fenti példa alapján - szervezeti egyesüléshez is.

Ez utóbbi kiteljesedéséhez nagyon jó gyakorló terep az Ipari-energetikai Szakszervezetek Szövetsége.

Miközben arra törekszünk, hogy bővítsük sorainkat, nem feledkezhetünk meg arról – amit már előző programunkban is megfogalmaztunk, jóllehet kevés sikert könyvelhetünk el a megvalósításban -, hogy meglévő tagjainkat megőrizzük, illetve azokat az embereket, akik, bármely okból, de elhagyják az adott alapszervezetet, megpróbáljuk nyomon követni, hogy ne vesszenek el végleg a mozgalom számára.

Méltányolható módon továbbra is kapjanak nagyobb erkölcsi és anyagi elismerést azok a tisztségviselők, akik önzetlenül, nem egyszer kellemetlenségeket és hátrányos megkülönböztetéseket is elszenvedve végzik a közösségi feladataikat.

Továbbra is biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy az alapszervezetek, igény esetén, az adminisztrációs terhek alól - annak központilag történő átvállalásával – „mentesüljenek”.

Fontos szerep jut szervezeti életünkben a területi középszerveknek. Ezek az alapszervezeti munkát koordináló szervezetek, szövetségek, a társasági szintű érdekvédelmi képviselői tevékenységet irányítják.

Külön kell szólni a területi szervezetek kialakításáról. Ezek a központok, melyeknek kiépítése az előző ciklusban részben megtörtént, gyűjtőhelye lehet minden szakszervezeti tagnak, aki más munkahelyre kerülve, vagy éppen nyugdíjba menve kiestek az addigi szakszervezetük látóköréből, s nincs lehetősége csatlakozni a lakóhelyén, munkahelyén szakszervezethez. Ez a struktúra szakmákon átívelő, nincs kötve egy konkrét bányászati alágazathoz, sőt a bányászathoz sem – azon túl, hogy a BDSZ hozza létre, s működteti. Az infrastruktúra kialakítására központi költségvetés nyújt lehetőséget, míg a működtetés a helyi szervezetek feladata. A múlt években – hosszú stagnálás után – megkezdődött a területi központok hálózatának kiépítése, s az a célunk, hogy a következő öt évben, a ruházati és textiles bázisok bevonásával befejeződjön, s hatékonyan működjön.

Az Európai Unió gyakorlatához igazodó regionális szervezetek létrehozása során, az azokhoz igazodó szakszervezeti struktúra és munkavállalói érdekképviselő biztosításáról gondoskodni kell.

Ennek részeként erősíteni kell: a több szakszervezetet érintő általános érdekképviseleti együttműködést a potenciális partnerekkel, az MSZOSZ-szel, ezen belül kiemelten az energia- és ipari szakszervezetekkel.

Mindeközben folytatni kell, a tagság érdekeinek szem előtt tartásával azokat a lépéseket, amelyek elvezethetnek a társ-, vagy más ágazathoz tartozó szakszervezetekkel való további fúzióhoz.

A szakszervezeti tagoknak nyújtandó szolgáltatások bővítésével, a szakszervezeti érdekvédelemben elért eredmények szélesebb körű nyilvánosságának megteremtésével - ezen keresztül a szakszervezet vonzerejének erősítésével - hatékonyabbá kell tenni a tagmegtartó, tagszervező tevékenységet.

A segélyezési gyakorlat rendszeres áttekintése alapján szükséges a segélyezési szabályzatban szereplő jogcímek folyamatos felülvizsgálata, igény szerinti módosítása, a lehetőségek szerint az egyes jogcímekhez tartozó összegek emelése, illetve a szolgáltatások kiterjesztése.

Lehetőség és alapszervezeti igény estén ki kell terjeszteni a szakszervezeti csoportos balesetbiztosítást valamennyi aktív szakszervezeti tagra. Ennek alapfeltételeként - együttműködve az alapszervezetekkel - meg kell teremteni, működtetni kell a naprakész tagnyilvántartást.

Erősíteni kell a jogsegély szolgálatot elsősorban a jogpont hálózat segítségével.

El kell érni, hogy a fogyasztóvédelmi „jogsegélyhálózat” kiépüljön (pályázati források útján).

Fontos feladat a szakszervezeti tagság utánpótlás-bázisának megteremtése, az ifjúság érdekeinek differenciáltabb megjelenítése és védelme, a BDSZ és Tagozatai szakember utánpótlásának biztosítása. Az iparágakban dolgozó fiatalok bevonása az érdekképviseleti tevékenységbe biztosíthatja a szakszervezeti munka folyamatosságát. Ehhez elengedhetetlen, hogy a BDSZ fokozott figyelmet fordítson az élet és munkakörülményeikre, szakmai képzésükre, s törekedjen arra, hogy az alkalmas fiatalok közül egyre többen kapjanak lehetőséget vezetői munkakörök betöltésére. A pályakezdők beilleszkedési nehézségeinek, szociális problémáinak kezelését, családalapítási terveik támogatását, lakásgondjaik megoldását az érdekvédelem integráns részévé kell tenni.

Külön figyelmet igényel az iparágakban – de különösen a ruházat- és textiliparban - jelentős számban dolgozó nők helyzetének kiemelt kezelése. Ki kell küszöbölni annak a lehetőségét, hogy a fizikai munkakörökben dolgozó nők, egészségükre ártalmas munkát végezzenek. Érvényesíteni kell a bérezésben, egyéb juttatásokban, a vezetői munkakörök betöltésében az esélyegyenlőséget, a férfiakkal egyenlő bánásmódot. Figyelni kell arra, hogy tagsági arányuknak megfelelően vegyenek részt a szakszervezeti vezetőségek munkájában. Jobban be kell vonni őket a szakszervezeti képzés lehetséges formáiba.

Kapjanak kiemelt figyelmet a GYES-ről visszatérő, újra munkát vállaló anyák.

Az Európai Unió tagságunk számos pályázati lehetőséget kínál, amellyel élnünk kell. Biztosítanunk kell, hogy a könnyebben elérhető pályázatokról, akár a honlapunkon, akár elektronikus levelezés útján, alapszervezeteink folyamatos tájékoztatást kapjanak.

Az elmúlt ciklus bebizonyította, hogy az állandó munkabizottságok létrehozása nem minden esetben volt indokolt. A jövőben állandó munkabizottságként célszerű működtetni a Bányászati Segélyalap Bizottságot, a Munkavédelmi Bizottságot, a Szervezetpolitikai és Hagyományőrző Bizottságot. Ugyanakkor feladatorientált bizottságként kell kezelni a Társadalombiztosítási és Szociális Bizottságot, valamint Tájékoztatási és Oktatási Bizottságot, mindegyiket kiegészítve a textiles és ruhás kollégákkal.

NYUGDÍJASOK TEVÉKENYSÉGE

A Nyugdíjas Választmány legfontosabb céljaként a nyugdíjasok egységének megőrzését, a szervezeti élet erősítését, a nyugdíjasok élethelyzetének figyelemmel kísérését és segítségét helyezi előtérbe.

Fenti célok megvalósulása érdekében ki kell alakítani a világgazdasági válságból (recesszió) adódó időskorúakat is érintő szociális és megélhetési gondok mérséklésére irányuló követelményeket, tennivalókat, a nyugdíjasok méltóságteljes életvitelének biztosítását megőrizve.

Törekedni kell az időskorúak megélhetését alapvetően érintő szerzett jogok megőrzésére, az állandó költségeik mérséklésére, a rászorulókat támogató formáinak bővítésére, kihasználni a lakóközösségen belül adódó pihenési és egyéb juttatásokhoz való hozzáférésüket, a hagyományok őrzésében való részvételüket.

Mindezen célok megvalósításának a garanciája kell legyen az **Idősügyi Nemzeti Stratégia** és annak végrehajtását eredményező **három éves cselekvési program**, mely állandó figyelmet és széleskörű részvételt igényel a nyugdíjasok széles körű bevonásával, cselekvő részvételével.

A nyugdíjasként elért induló reálnyugdíj-pozíciója az életkor előrehaladtával nem romolhat sem a nyugdíjas társaikhoz, sem az aktív munkavállalókhöz viszonyítva. Mindezek eléréséhez elengedhetetlen, - figyelemmel a középtávon bevezetésre kerülő euró fizetési eszközre is - hogy a nyugdíjak éves emelésénél az inflációt meghaladó nyugdíjemelésekre kerüljön sor, s ez mellett fokozatosan törekedni kell az aktívknál megvalósuló nettó keresetnövekedés figyelembe vételével történő nyugdíjemelésre.

Javasolni és szorgalmazni kell egy újabb – további - nyugdíjkorrekciós intézkedés megtételét, megfelelő hatástanulmánnyal alátámasztva.

El kell érni, hogy méltányossági nyugdíjemelés és egyszeri segély intézménye az alacsony nyugdíjjal rendelkezők részére hosszú távon biztosított legyen.

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány által pályázati úton kibocsátásra kerülő üdülési csekkekhez való hozzájutás feltételeit tovább kell fejleszteni, hogy mind szélesebb körben vehesse igénybe a nyugdíjas társadalom.

További erőfeszítést kell tenni a nyugdíjas szakszervezeti alapszervezetek civil szervezetként történő elismertetésére, mivel a jelenlegi szabályozás nem ad lehetőséget a meghirdetett pályázatokon való részvételre.

Addig is folytatni kell az önálló bejegyzésű klubok, hagyományőrző szervezetek létrehozását, e civil szervezetek tevékenységének összehangolását, hogy ezáltal is élni tudjanak a civil szervezetek részére kiírt pályázati lehetőségekkel.

A bányász hagyományok ápolása a nyugdíjas szervezetek kiemelt feladata a jövőben is. Ehhez szorosan együtt kell működni a bányász múlttal rendelkező helyi önkormányzatokkal, hogy támogató segítségükkel el lehessen érni a bányásztradíciók méltó ápolását és továbbfejlesztését.

Erősíteni kell a helyi klubokkal, hagyományőrző szervezetekkel való kapcsolat-tartást, közös programok és rendezvények szervezésében a tagság legszélesebb körű bevonásával.

Törekedni kell a taglétszám szinten tartására, sőt bővítésére, akár úgy is, hogy más ágazatokból nyugdíjazottak is beléphessenek teljes jogú tagság biztosítása mellett.

Szorgalmazni kell, hogy a területi nyugdíjas szervezetek képviselői vegyék fel a kapcsolatot a fogyasztóvédelemmel foglalkozó civil szervezetekkel, ahol komoly felvilágosító munkával segíthetik az általuk felvetődő általános problémák megoldását. Részt kell venni a hatósági munkát segítő fogyasztóvédelmi képzési rendszerben, megismerve a civil szervezetek feladatait, azt, hogy a panaszokkal hova lehet és kell fordulni.

Lehetővé kellene tenni olyan idős nyugdíjasok állami finanszírozással megvalósuló lakás felújítási programját –kormányzati program keretében- mely egyben a nemzeti vagyont is növelve gondtalan időskort biztosítana számukra. Ennek költségét az állam az ingatlan tulajdoni lapján teherként jegyezné.

Nagy hangsúlyt kell fektetni a jövőben is a nyugdíjas szervezetek vezető tisztségviselőinek pótlására, képzésére, munkájuk elismerésére és a szervezetek működési feltételeinek javítására.

Helyet és képviseletet kell kapni a különböző nyugdíjas érdekképviseleti szervezetek munkájában, ott képviselni a bányászok sajátos ellátásait és a nagy rendszerek reformjában azok megjelenítését, továbbvitelét.

INFORMÁCIÓÁRAMLÁS, INFORMATIKA

A BDSZ országos tanácsának és elnökségének tagjai továbbra is tekintsék fontos feladatuknak a testületi döntésekről szóló információk eljuttatását, minél szélesebb körű terjesztését, saját területük tagsága körében.

Meg kell találni a megoldást arra, hogy az országos testületek munkájáról – a Bányamunkás, évi hat megjelenése miatt, erre nem alkalmas – gyorsabb tájékoztatási formákon keresztül értesüljön a szakszervezeti tagság.

Erre szolgál a számítógép és az Internet, amely ma már nem különleges eszköze a szakmai munkának. Egyre elterjedtebb formája a levelezésnek az e-mail, s már szervezeteink csaknem száz százalékában lehetőség van az információk eljuttatásának erre a XXI. századi formájára.

Az elkövetkezendő időszakban gyakorlattá kell válnia annak a szakszervezeti magatartásnak, amely az egyes tagszervezetek, a társintézmények, a rokonszaktmák, szakmai szervezetek, főhatóságok, minisztériumok honlapjainak rendszeres látogatását a munka elengedhetetlen eszközének tartja.

A BDSZ honlapja – sok bizonytalanság, szerkesztési nehézség után – túl van a „próbaidőn”. El kell jutnunk odáig, hogy a testületi döntések, ÁPB hírek, Bányamunkás számok közlése mellett, lényegesen több aktuális anyag kerüljön fel a világhálóra.

Az Archívum kialakításával minden lényeges, ám régi dokumentumot tárolni kell, hogy az visszakereshető legyen. Ugyanakkor – szükségszerűen – a fő oldalakon a legfrissebb aktualitások szerepeljenek. Utalások, úgynevezett „linkek” segítségével lehetőséget kell teremteni arra, hogy egy bizonyos téma kapcsolódó anyagai hol lelhetőek fel, mely honlapok bekapcsolásával érhetőek el. Szélesítve a lehetőségeket, teret kell adnunk a honlapon az integrálódott szakmák híreinek, eseményeinek is.

A következő öt év feladata hogy a BDSZ-ben létrehozzunk és működtessünk egy központi adatbankot, illetve tagnyilvántartó rendszert, amely az adatvédelmi törvény előírásainak megfelelően, hozzáférési lehetőséget ad a megfelelő kóddal rendelkező helyi szervezeteinknek is.

Szakszervezetünk kommunikációjának, a sajtómunkának az eddigieknél erőteljesebben arra kell irányulnia, hogy a nyilvánosság eszközével is szolgálja a szakszervezet törekvéseit, keltse fel a közvélemény érdeklődését a szakszervezetek tevékenysége iránt. Járuljon hozzá ahhoz, hogy az érdekvédelemben tevékenykedők társadalmi ismertsége és elismertsége, megbecsültsége javuljon.

A SZAKSZERVEZET LAPJA

A Bányamunkásnak a jövőben, a jelenleginél sokkal szélesebb körből kell közölnie kis híreket, alapszervezeti eseményeket, szemléletesebben megjelenítve a központi döntések helyi értelmezését és megvalósítását. Helyet kell adni a másik két szakma híreinek, eseményeinek is. El kell érni, hogy olvasói, olyan fórumnak tekintsék az újságot, amely érdemben reagál felvetéseikre, s elemző, értékelő cikkein túl, több fontos, az alapszervezeti munkában jól hasznosítható példát tesz közkinccsé.

NEMZETKÖZI TEVÉKENYSÉG

Erősíteni kell a részvételt az Európai Unióban működő ágazati szociális párbeszédben.

Az Európai Unió tagállamaként felerősödött a munkavállalói érdekérvényesítés európai szerepe. Részvételünk az európai szintű szakmai és érdekvédelmi szövetségek munkájában elengedhetetlen feltétele a BDSZ eredményességének. A külföldi tulajdosokkal szemben csak akkor vagyunk képesek hatékony ellensúlyt képezni, ha magunk mögött tudjuk a nemzetközi összefogás és szolidaritás erejét, amely ezekben az EU-s szervezetekben összpontosul. A napjainkban zajló pénzügyi és gazdasági válság körülményei között még fontosabb az ágazat, ezen belül a magyar bánya- és könnyűipar érdekeinek európai szintű képviselete.

A munkavállalói érdekérvényesítés fontos feltétele az európai szabályozás pontos ismerete és a közösségi jogban tervezett változások időbeni megismerése, és lehetőség szerint befolyásolása (pl. CO₂ kvóta, Natura 2000, Uniós nyersanyag-politika, széntárogatóási rendelet stb.).

Ennek továbbra is fontos helyszíne és szervezete az Európai Bánya, Vegyi és Energiaipari Dolgozók Szövetsége (EMCEF) tevékenysége, s ezen keresztül az európai bányász ágazati párbeszéd bizottságban folyó szociális és szakmai párbeszéd.

Ezért a BDSZ eredményességének elengedhetetlen feltétele az EMCEF és az Európai Bányász Párbeszéd Bizottság keretein belül végzett folyamatos munka. Szakszervezetünk pozícióit, részvételét ezekben a szervezetekben meg kell őrizni.

Konföderációnkon, a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségén keresztül az európai képzési lehetőségeket, nemzetközi programokat tudatosabban kell kihasználnunk.

Világszervezetünk, az ICEM tevékenységével szemben a tagszervezetek részéről az elmúlt években több kifogás merült fel, elsősorban a bányászati érdekvédelmi tevékenységének megítélése szempontjából. A legutóbbi kongresszuson megválasztott Manfred Warda főtitkár irányításával valamelyest javult a kapcsolatunk ezzel a szervezettel, a különböző szakmai rendezvények meghívói most már eljutnak a BDSZ-hez, több nemzetközi konferencián szervezetünk képviseltette is magát. Problémát jelent a szervezés szempontjából, hogy az európai és a nemzetközi szervezet a rendezvényeik időpontját illetően nem egyeztet egymással, így sok esetben az ICEM rendezvényein nem tudunk részt venni. A jövőben meg kell vizsgálni, hogyan tehető eredményesebbé az ICEM régiókat, hazánkat érintő tevékenysége.

Fokozni kell az együttműködést az új tagországok szakszervezeteivel éppen úgy, mint a jelölt országok szakszervezeteivel, amennyiben ágazati szakszervezeti szerveződések ezt lehetővé teszik. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy csökkenteni kellene a hagyományosan jó kapcsolatokat a német és az utóbbi időben megerősödött francia testvérszervezetekkel.

A cseh bányászszakszervezettel fennálló hagyományosan jó kapcsolatunkat, az alkalmankénti kétoldalú megbeszéléseket, tapasztalatcseréket meg kell őrizni. Bővíthető ez a kör a lengyel, román, szlovák és bolgár szakszervezetekkel, szorosabb együttműködési szövetséget alkotva a Közép-Kelet-európai térség bányászati iparágainak, az abban dolgozó munkavállalók érdekeinek minél erőteljesebb európai szintű képviselete céljából.

Az Unió országok más szakmai szakszervezeteivel, az EMCEF, illetve az EMCEF támogatásával elnyert pályázatok keretein belül kell az együttműködést kialakítani és megerősíteni. Ilyen nyertes pályázat több is volt az elmúlt időszakban, és jelenleg is elbírálás alatt van egy uniós pályázatunk. Ezt az eszközt a jövőben is fel kell használni nemzetközi tevékenységünk támogatása céljából.

A magyar könnyűipari szakszervezetek alanyi jogon, külön-külön tagjai a brüsszeli székhelyű Textil-, Ruha- és Bőripari Szakszervezetek Nemzetközi- /Világ-/ Szervezetének /ITGLWF/ és az Európai Textil- Ruha- és Bőripari Szakszervezetek Szövetségének /ETUF TCL/.

Tagjai e-szervezetek vezető testületeinek, munkabizottságainak, részt vesznek ezek munkájában. Az ezzel kapcsolatos tevékenységet a magyar tagszervezetek évtizedek óta közösen, összehangoltan végzik.

Az európai uniós együttműködés, a döntések előkészítésébe, kidolgozásába, a döntéshozatalba való érdemi bekapcsolódás az eddigieknél intenzívebb, hatékonyabb és átfogóbb munkát igényel, ezért közösen kívánunk továbbra is részt venni e nemzetközi szervezetek munkájában.

Fontosnak tartjuk az európai szintű ágazati tevékenységet, különös tekintettel az ágazati szociális párbeszédre, ezért arra törekszünk, hogy még inkább kivegyük részünket az intézményi, a testületi és a bizottsági munkákból és igyekszünk megteremteni ennek feltételeit.

Fent kívánjuk tartani és ápolni kétoldalú kapcsolatainkat a könnyűipari szektort képviselő német IG Metall, IG Bergbau, Chemie, Energie a belga ABW Textil, Kleidung, Diamant, az osztrák IG Metall- Textil-, továbbá a szlovák, cseh, szlovén, olasz partnerszervezeteinkkel.

OKTATÁS, KÉPZÉS

Továbbra is fontos az alapszervezetek és tisztségviselők folyamatos és gyors tájékoztatása, felkészítése a munka világával összefüggő új törvényekről, vagy megváltozásokról, azok értelmezéséről és gyakorlati hatásáról, az aktuálissá váló érdekvédelmi tennivalókról.

Gondoskodni kell arról, hogy a tisztségviselők képzése rendszeresen és szervezeten folytatódjék, felhasználva ehhez az „életen át történő tanulás” programjában rejlő lehetőségeket is.

A feltételek megteremtésével, az egyesületszintű területi-, regionális jelenlét erősítésével, a tisztségviselők felkészítésének javításával biztosítani kell a szakértői háttér ahhoz, hogy az érdekvédelmi, tagmegtartó és tagszervező munka eredményessége javuljon.

A BDSZ oktatási, képzési munkája – figyelembe véve a lehetőségeket – három irányban fejlődhet tovább. Az egyik, a saját erőből megszervezett tanfolyamok rendszere, a másik, a társszakszervezetek oktatási formáinak igénybe vétele, a harmadik pedig, azoknak a szövetségeknek a képzési munkájába való bekapcsolódás, amelyekben a BDSZ tagszervezetként részt vesz.

A saját erőre alapozott tanfolyami képzés előnye, hogy az érdekvédelem közvetlen példákon keresztül jelenik meg, s a hasonló szakmai problémák, hasonló megoldásokat tesznek lehetővé, amely egy ilyen tanfolyamon jól modellezhető. Hátránya, hogy nem mindig áll rendelkezésre az a célzott létszám, amely a tanfolyam megszervezését indokolttá teszi. Továbbá a teljes költség a BDSZ-t terheli.

A társszakszervezetek által kínált lehetőségek, egyfelől korlátozott létszámúak, másfelől az adott szakma dominanciája miatt a tematikában nem ad választ a három iparágban megjelenő érdekvédelmi kérdésekre. A szakszervezeti munka általános és alapismereteit illetően tud csak érdemi felkészítést nyújtani.

A leginkább járható út az a lehetőség, amelyet az Ipari, Energetikai Szakszervezetek Szövetsége adhat azzal, hogy tagszervezetei sajátos problémáit is szem előtt tartva, olyan oktatási, képzési tematikát dolgoz ki, s olyan tanfolyamot szervez, amely költségeiben megoszló, tartalmában pedig, az alapismereteken túl, valamennyi résztvevőnek, alkalmazható, gyakorlati felkészítést ad.

GAZDÁLKODÁS

A legfontosabb feladat az új szervezet gazdálkodásának, pénzügyi-számviteli rendjének kialakítása (figyelembe véve a szervezetek, egyeztetésekor felmerült rendszer továbbvitelét), hogy a törvényes működést, gazdálkodást a továbbiakban is zárt rendszerben tudjuk biztosítani.

Szervezetünk egyik legfontosabb bevételi forrása a tagdíj, ezért fő feladat a tagdíj növelése. A tagdíjbevétel növelés elengedhetetlen egyik iránya a tagok területi szintű szervezése.

A szervezet biztonságos működéséhez szükséges az egységes tagdíj hozzájárulás. Az alapszabályunk kimondja az aktív és nyugdíjas tagok tagdíjfizetési rendjét.

A folyamatos tagdíj csökkenés, amelynek fő oka az időről, időre való létszámcsökkenés indokoltá tenné a tagdíjrészesedés emelését.

Fontos feladatnak tartjuk a BDSZ vagyonának megőrzését, hatékony, eredményes működtetését és a legmagasabb hozam elérését, biztosítását.

Meg kell vizsgálni a BDSZ ingatlan vagyonát az eredményes működtetés érdekében. Szükséges az adott területen korszerű, a piacnak, a tagsági igényeknek megfelelő hasznosítás biztosítása. Ennek alárendelten kell az indokolt átalakításokat, fejlesztéseket betervezni, megvalósítani.

Át kell tekinteni a BDSZ szociális-jóléti ingatlanvagyonát, törekedni kell, hogy létesítményeinkben a hatékony és eredményes működés mellett a munkavállalók kedvezményes üdülési lehetősége megmaradjon, hozzájárulva szakszervezeti tagjaink és családtagjaik pihenéséhez, egészségének megőrzéséhez.

A BDSZ segélyalapjának törzstőkéjét a területek egyszeri befizetésével célszerű lenne feltölteni a betéti kamatok folyamatos csökkenése miatt, hogy a rászorultaknak továbbra is biztosítani tudjuk a szociális segély kifizetését.

A BDSZ által működtetett alapítványok céljait, lehetőségeit a tagság szélesebb körével meg kell ismertetni, csak ennek ismeretében várható az SZJA bevallásakor az egy százalék felajánlása, a helyi szervezetek kezelésében lévő alapítványok érdekeivel összehangolva.

HAGYOMÁNYAINK ÁPOLÁSA

Szakszervezetünk a jövőben is kiemelt figyelmet fordít a bányász szakmakultúra emlékeinek felkutatására, a bányászati tradíciók megőrzésére, azok bemutatására. Az elmúlt négy év eredményeire alapozva, tovább kívánjuk folytatni azt a munkát, amely arra irányul, hogy a jelenlegi és egykori bányásztelepüléseken – emlékművek, emléktáblák, emlékszobák, szobrok, kiállítóhelyek, múzeumok, stb. formájában – látványos módon jelenjen meg a bányászat, mintegy fémjelezve azt, hogy az adott helység mit köszönhet az iparágnak.

Fontos számunkra, hogy ez az ősi szakma, eszközeiben, rekvizitumaiban, szellemi és tárgyi emlékeiben is eleven maradjon, s ezeken keresztül mutassa be az utókor-nak a különböző korok magyar bányászatát.

Elengedhetetlen, hogy a hagyományaink, a bányász kultúra jelenlegi megjelenési formái által (zenekarok, kórusok, táncgyűttesek, stb.) is működjenek.

Még szorosabb együttműködést kell kialakítani a bányásztelepülések önkormányzataival, összehangolva a hagyományőrző munkát. Nyugdíjas szervezeteink – akik eddig is a legtöbbet tették a maguk területén a bányász emlékek fennmaradásáért – legyenek kezdeményezői a bányászidentitás megőrzésének.

Fel kell mérni és kiadvány formájában megjelentetni a bányászgyűjtemények, kiállítóhelyek jegyzékét.

Meg kell őriznünk jelképeinket és kitüntetési formáinkat.

*

A Bánya- Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete a bérből és fizetésből élő bányászati, ruházatipari és textilipari munkavállalók és az e szakmákból nyugállományba vonultak leghitelesebb, és legnagyobb erőt felmutató képviselője kíván lenni.

A tagság joggal várja el a BDSZ-től, hogy érdekeiért minden, a munkaharcban törvényes eszköz bevetésével kiálljon, s a nehéz, küzdelmes harcokban elért vívmányok, jogosultságok megmaradjanak.

A Bánya- Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete e programjában is deklarál-tan, kész arra, hogy ezeknek a jogos kívánalmaknak, bizalomból fakadó igényeknek és

elvárásoknak megfelelően, hogy a tagsága által ráruházott megbízatások végrehajtásával, érdeemben és hatékonyan szolgálja az iparágakban foglalkoztatott, valamint az onnan nyugdíjba került dolgozók érdekeit.

*

A BDSZ XXXII. kongresszusa, 2009. november 13-án, a Programot elfogadta, egyúttal megbízta a BDSZ Országos Tanácsát, hogy az elfogadott program alapján készítse el a Bányá-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetének 2014-ig szóló, a feladatok végrehajtását ütemező cselekvési programját.

**Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete
Országos Tanácsa**